

Your Name / Ad - Soyad

(75 dak.)

Signature / İmza

Soru	1	2	3	4	Toplam
Puan	24	26	26	24	100
Sonuç					

Student ID # / Öğrenci No

(mavi tükenmez!)

Sınav süresi 75 dakika. Cevap için ayrılan yer yetmiyorsa, sınav kağıdınızdaki boş yerleri kullanabilirsiniz. Cevaplarınızı AÇIKLAMALISINIZ. Yeterince açıklanmamış cevaplar –sonuç doğru olsa bile– ya hiç puan alamayacak ya da çok az puan alacak.

1. (a) (8 Puan) $a = 0$ noktasında $f(x) = \sqrt{x+1} + \sin x$ fonksiyonunun lineerleştirmesini bulunuz.

Solution: We have

$$f(x) = \sqrt{x+1} + \sin x = (x+1)^{1/2} + \sin x \Rightarrow f'(x) = \left(\frac{1}{2}\right)(x+1)^{-1/2} + \cos x$$

$$\Rightarrow L_f(x) = f'(0)(x-0) + f(0) = \frac{3}{2}(x-0) + 1 \Rightarrow L_f(x) = \frac{3}{2}x + 1$$

$$L_f(x) = f'(a) + f'(a)(x-a).$$

- (b) (8 Puan) $h(\theta) = 3\theta^{2/3}$ fonksiyonunun $-27 \leq \theta \leq 8$ aralığındaki mutlak maksimum/minimum değerlerini bulunuz. Hangi noktalarda gerçekleştiğini belirleyiniz.

Solution: Computing the derivative, we have

$$h(\theta) = 3\theta^{2/3} \Rightarrow h'(\theta) = 2\theta^{-1/3}$$

$$\Rightarrow \text{a critical point at } \theta = 0;$$

$$\text{checking the endpoints : } h(-27) = 27, h(8) = 12$$

$$\Rightarrow \begin{cases} \text{absolute maximum is 27 at } \theta = -27 \\ \text{absolute minimum is 0 at } \theta = 0 \end{cases}$$

- (c) (8 Puan) $f(x) = x + \frac{1}{x}$ fonksiyonu ve $\left[\frac{1}{2}, 1\right]$ aralığı için Ortalama Değer Teoremi sonucundaki $\frac{f(b) - f(a)}{b - a} = f'(c)$ eşitliğinin hangi c değerleri için sağlandığını bulunuz.

Solution: We have

$$\text{when } f(x) = x + \frac{1}{x} \text{ for } \frac{1}{2} \leq x \leq 1,$$

$$\text{then } \frac{f(2) - f(1/2)}{2 - 1/2} = f'(c)$$

$$\Rightarrow 0 = 1 - \frac{1}{c^2} \Rightarrow c^2 = 1$$

$$c = \pm 1 \text{ but } c = -1 \notin \left[\frac{1}{2}, 1\right]$$

$$c = 1$$

2. (a) (10 Puan) $\frac{x}{a} + \frac{y}{b} = 1$ doğrusu üzerindeki *orijine en yakın noktayı* optimizasyon problemi olarak bulunuz.

Solution: Suppose $P(x, y)$ is the point on this line that is closest to the origin. Let $d = \sqrt{(x-0)^2 + (y-0)^2} = \sqrt{x^2 + y^2}$ and $\frac{x}{a} + \frac{y}{b} = 1 \Rightarrow y = -\frac{b}{a}x + b$.

We can minimize d by minimizing $D = (\sqrt{x^2 + y^2})^2 = x^2 + \left(-\frac{b}{a}x + b\right)^2 \Rightarrow D' = 2x + 2\left(-\frac{b}{a}x + b\right)\left(-\frac{b}{a}\right) = 2x + \frac{2b^2}{a^2}x - \frac{2b^2}{a}$. Hence $D' = 0 \Rightarrow 2\left(x + \frac{b^2}{a^2}x - \frac{b^2}{a}\right) = 0 \Rightarrow x = \frac{ab^2}{a^2 + b^2}$ is the critical point $\Rightarrow y = -\frac{b}{a}\left(\frac{ab^2}{a^2 + b^2}\right) + b = \frac{a^2b}{a^2 + b^2}$. Thus $D'' = 2 + \frac{2b^2}{a^2} \Rightarrow D''\left(\frac{ab^2}{a^2 + b^2}\right) = 2 + \frac{2b^2}{a^2} > 0 \Rightarrow$ the critical point is local minimum by the Second

Derivative Test, $\Rightarrow \left(\frac{ab^2}{a^2 + b^2}, \frac{a^2b}{a^2 + b^2}\right)$ is the point on the line $\frac{x}{a} + \frac{y}{b} = 1$ that is closest to the origin.

p.212, pr.85

- (b) (8 Puan) $f(x) = \cos\left(\frac{\pi}{2}x\right) + \pi \cos x$ fonksiyonunun genel ters türevini bulunuz.

Solution: We have

$$f(x) = \cos\left(\frac{\pi}{2}x\right) - \pi \cos x \Rightarrow F(x) = \frac{2}{\pi} \sin\left(\frac{\pi}{2}x\right) + \pi \sin x$$

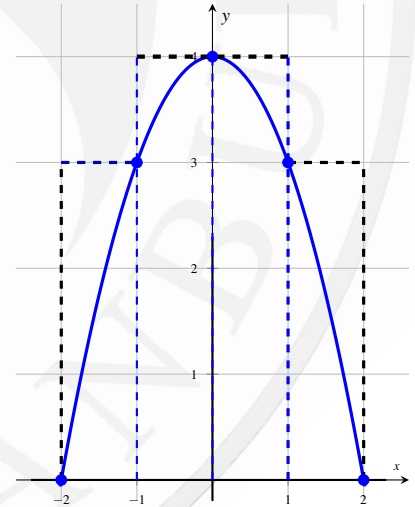
- (c) (8 Puan) $f(x) = 4 - x^2$, $y = 0$, $x = -2$ ve $x = 2$ arasında kalan alanı eşit genişlikli dört dikdörtgen ile bir üst toplam yaklaşımı kullanarak tahmin ediniz.

Solution: Since f is increasing on $[-2, 0]$ and decreasing on $[0, 2]$, we use left endpoints on $[-2, 0]$ and right endpoints on $[0, 2]$ to obtain lower sums and use right endpoints on $[-2, 0]$ and left endpoints on $[0, 2]$ to obtain upper sums.

Here $a = -2$ and $b = 2$ and $n = 4$ and so $\Delta x = \frac{b-a}{n} = \frac{2 - (-2)}{4} = 1$ and $x_k = -2 + k\Delta x = -2 + k$. Therefore the partition is $P = \{x_0 = -2, x_1 = -1, x_2 = 0, x_3 = 1, x_4 = 2\}$. Therefore, an upper sum is

$$\begin{aligned} \sum_{k=0}^3 (4 - x_k^2) \cdot (1) &= \sum_{k=1}^2 (4 - x_k^2) \cdot (1) + \sum_{k=2}^3 (4 - x_k^2) \cdot (1) \\ &= 1(4 - (-1)^2) + 1(4 - (0)^2) + 1(4 - (0)^2) + 1(4 - (1)^2) \\ &= 14 \end{aligned}$$

(Page 253, problem 3d)

3. (a) (10 Puan) $\int_1^0 (3x^2 + x - 5) dx$ integralini hesaplayınız.

Solution: By the Fundamental Theorem of Calculus and properties of definite integrals, we have

$$\begin{aligned}\int_1^0 (3x^2 + x - 5) dx &= - \int_0^1 (3x^2 + x - 5) dx \\ &= - \left[3 \int_0^1 x^2 dx + \int_0^1 x dx - \int_0^1 5 dx \right] = - \left[3 \left(\frac{1^3}{3} - \frac{0^3}{3} \right) + \left(\frac{1^2}{2} - \frac{0^2}{2} \right) - 5(1-0) \right] \\ &= - \left(\frac{3}{2} - 5 \right) = \boxed{\frac{7}{2}}\end{aligned}$$

- (b) (8 Puan) $F(x) = \int_0^{\sin x} \frac{dt}{\sqrt{1-t^2}}$, $|x| < \pi/2$ ise $F'(x)$ türevini hesaplayınız.

Solution: By the Fundamental Theorem of Calculus Part I, we have

$$F'(x) = \frac{d}{dx} \left(\int_0^{\sin x} \frac{dt}{\sqrt{1-t^2}} \right) = \frac{1}{\sqrt{1-(\sin x)^2}} \frac{d}{dx} (\sin x) = \frac{\cos x}{\sqrt{1-\sin^2}} = \frac{\cos x}{\sqrt{\cos^2}} = \frac{\cos x}{|\cos x|} = \frac{\cos x}{\cos x} = \boxed{1}$$

- (c) (8 Puan) $f(x) = -\frac{x^2}{2}$ fonksiyonunun $[0, 3]$ aralığı üzerindeki ortalama değerini bulunuz.

Solution: using the definition, we have

$$\text{av}(f) = \frac{1}{b-a} \int_a^b f(x) dx = \frac{1}{3-0} \int_0^3 \left(-\frac{x^2}{2} \right) dx = \frac{1}{3} \left(-\frac{1}{2} \right) \int_0^3 x^2 dx = -\frac{1}{6} \left(\frac{3^3}{3} \right) = \boxed{-\frac{3}{2}}$$

4. $y = \frac{-x^2 + 2}{x^2 - 1} = -1 + \frac{1}{x^2 - 1}$ ve türevleri $y' = -\frac{2x}{(x^2 - 1)^2}$, $y'' = \frac{6x^2 + 2}{(x^2 - 1)^3}$ veriliyor.

(a) (7 Puan) *Asimptotları* bulunuz.

Solution: The graph has three asymptotes. Two are vertical, the other is horizontal. The lines $x = -1$ and $x = 1$ are vertical asymptotes as $\lim_{x \rightarrow \pm 1^{\pm}} \frac{-x^2 + 2}{x^2 - 1} = \pm \infty$. Also since $\lim_{x \rightarrow \pm \infty} \frac{-x^2 + 2}{x^2 - 1} = -1$, the line $y = -1$ is an horizontal asymptote.

p.212, pr.85

(b) (5 Puan) Fonksiyonun *arttığı ve azaldığı aralıkları* bulunuz. *Yerel maksimum ve minimum* değerleri bulunuz.

Solution: There is a critical point at $x = 0$, where the function has a local maximum. The function is increasing on We have $y' = -\frac{2x}{(x^2 - 1)^2} = 0$ if and only if $2x = 0$, that is iff $x = 0$ is the critical point. Note that

$$y' \text{ is } \begin{cases} > 0, & \text{on } (0, 1) \cup (1, \infty) & \text{y is increasing} \\ < 0, & \text{on } (-\infty, -1) \cup (-1, 0) & \text{y is decreasing} \end{cases}$$

Thus, y is decreasing on $(-\infty, -1) \cup (-1, 0)$ and increasing on $(0, 1) \cup (1, \infty)$. Moreover, the point $(0, -2)$ is a point of local maximum.

p.212, pr.85

- (c) (5 Puan) Grafiğin *aşağı konkav* ve *yukarı konkav* olduğu *aralıkları* bulunuz. Varsa, *büküm noktalarını* yazınız.

Solution: We have $y'' = \frac{6x^2 + 2}{(x^2 - 1)^3}$ and so

$$y'' \begin{cases} > 0, & \text{on } (-\infty, -1) \cup (1, \infty) & \text{y is concave up} \\ < 0, & \text{on } (-1, 1) & \text{y is concave down} \end{cases}$$

Hence f is concave up on $(-\infty, -1) \cup (1, \infty)$ and concave down on $(-1, 1)$. Also graph has *no point of inflection*.

p.212, pr.85

- (d) (7 Puan) Fonksiyonun *grafiğini* *çiziniz*. Asimptotları, dönüm ve büküm noktalarını belirtiniz.

